

טיב הקהילה

ב"ד

המסע לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 7:03
מוצ"ש"ק 8:20
ר"ת 8:56

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת ש"א 8:11 | סו"ת א' 9:40
סו"ת ש"ב 9:03 | סו"ת ב' 10:14

גליון מס:

837

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"ג

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

זיכוי הרבים ע"י קיום המצוה

אמנם יש לומר שדוקא מתוך שבחן אתה מוצא גנותן, כי מאחר שראו בני ישראל שהטמאים לנפש זכו למצות 'פסח שני' רק בזכות רצונם הטוב, היה להם להבין שגם במצבים שהמניעות לקיום איזה מצוה הן חזקות ביותר, ואין רואים כלל איזה פתרון לקיומה, יכול הקב"ה לקיים מה שנאמר (תהלים קמ"ה, יט) 'רצון יראוי יעשה' ולהמציא דרכים האריך לקיימה, ואם כן היה מן הראוי שיבקשו גם הם ממשו שימציא להם דרך האריך לקיים הפסח.

ומה גם שהיה להם ללמוד 'קל וחומר', אם בשנה שעצם המצוה נתקיימה, המציא הקב"ה דרך לקיימה גם לאלו שנבצר מהם מלהימנות עם הכלל, על אחת כמה וכמה שימציא דרך בזמן שלא נתקיימה כלל. ואם המציא הקב"ה דרך ליחידים לקיימה על אחת כמה וכמה שימציא דרך לכל הכלל לקיימה. גם היה להם להבין שאם היה ביכולתו של הקב"ה להמציא דרך לקיימה גם במצב שהעיכו היה מצד משפטי התורה, כל שכן שביכולתו להמציא דרך לקיימה כשרק עניני הטבע מעכבים, שהרי כל עצם קיומם במדבר היה בדרך נס.

ואם בכל זאת לא פנו אל משה לבקש שימציא להם ה' דרך לקיים מצות מילה ופסח, הוכיחו שעדיין לא זכו למידת האהבה הרצויה, ולכן אין להם הרצון העז לעורר נחת רוח לפניו ב'קום ועשה', ודי להם בכך שאי קיומה אינו נחשב להם כחטא, וזה ודאי נחשב להם לגנאי, ושפיר ניכר הוא מבקשתם של הטמאים לנפש, שענינים נאמר כהמשך לזה הציווי.

וכאן יקשה המקשה האריך יתכן כדבר הזה שלפני שנה לא היה בכוחם של היחידים לשאת את צערם, ופנו אל משה ואהרן בטענת 'למה נגרע', וכעבור שנה כבר היה ניחא לכל ישראל בדיון 'אונס רחמנא פטריה'?

יש לומר על פי המקובל ממרן הבעל שם טוב זי"ע לפרש מאמר חכמינו ז"ל (שבועות ט"ז): 'ישראל ערבים זה לזה' שהם מעורבים זה בזה, היינו שאם אחד מהם נכשל בחטא הוא מעורר נטיה לזה החטא לכל השייכים לשורשו, וכן מי שמתאמץ לקיים מצוה הוא מעורר החשק לקיימה בכל השייכים לשורשו. ולפי זה שפיר יש לומר שבאותה שנה שנצטוו ישראל על הפסח התעוררו גם הטמאים לנפש לקיימה, מכח הטהורים שהיו משורשם, משא"כ בשאר השנים שלא נצטוו עליו כלל.

והלימוד לדורות מכל האמור, שרצון הבורא ב"ה אינו רק בקיום המצוות מפני שמחוייבים בהן, כי אם בקיומן מתוך אהבת ה', ואז יקיים גם מה שאינו מחוייב, כי עיקר רצונו וכוונתו בקיום המצוות יהיה כדי לעורר נח"ר לפניו. גם יש לנו להתאמץ במצוות ככל יכולתנו, כי בכך ממשך רצון טוב בכל השייכים לשורשו ומזכה גם אותם בקיום המצוות.

בהקדמה לדברינו יש לציין שמקראות אלו מדברים מענין דור דיעה שכלל אין לנו השגה בהליכותיהם ובמעשיהם, וידוע מה שאמר הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, שמהחטאים שלהם נעשה תורה, ואילו אנו לא זכינו לעשות תורה אפילו ממצוות שלנו. ובכל זאת ניתן לנו הרשות לדון במעשיהם גם לפי קט שכלינו, כשבכוונתנו ללמוד מתוכם דרכים בעבודה ה', כי לשם כך נכתבו בתורתנו.

הנה, בראיה טוחית נראים דברי רש"י כתמוהים, כי גם אם גנות היא לישראל שלא הקריבו פסח כל השנים שהיו במדבר, אין הדברים ניכרים בגוף הציווי האמור במקראות שלפנינו, גם בשאר המקראות שבפרשה המדברים מענין 'פסח דורות' לא תמצא לכאורה שום רמז מעובדא זו ומגנתה, וכיון שאין המקראות ממשמשים בגנותן של ישראל למה צריכים לאחר אותם ולהצניעם? יתר על כך, המקראות דלהן מדברים בשבחן של ישראל שהחשיבו למאוד את מצות הפסח, ודקדקו לקיימה כדבעי בכל פרטיה ודקדוקיה, וכלשון הכתוב (פסוק ה) 'ויעשו את הפסח וגו' ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל'. ובהמשך מספר הכתוב על גודל צערם של אלו שנבצר מהם להקריב את פסח במוערו, ועד כדי כך רבתה צערם עד שבאו לפני משה ואהרן לתנות צערם, על אף שכלל לא ראו שיש להם תקוה, הם לא העלו על דעתם שיהיה להם תקנה אחר הזמן הראוי להקרבת הפסח, ואעפ"כ לא היה בכוחם לטור את צערם בעומק לבבם, וראו לנכון לשפוך צערם בפני הדור. ואחר שכל זה עומד לנגד המעיין בפרשה זו, האריך יחוש מתוך כך בגנותן של ישראל?

גם עצם הידיעה שלא הקריבו פסח דורות בכל הארבעים שנה ששהו במדבר אינה מעידה על גנותם, מאחר שלא היו כלל אשמים בדבר, כדאייתא בגמרא (בבמות ע"ב) שהיה זה מסיבת היות בניהם ערלים, כי לא היו יכולים למול אותם בעודם במדבר, כיון שרוח צפונית המרפא לא היה מצוי במדבר, והיתה המילה כרוכה בסכנה, ובכגון דא הרי המילה אסורה, ובתוצאה נאסר עליהם גם הקרבת ואכילת הפסח, ומה 'גנות' שייכא אכ"י.

טיב המערכת

למה נגרע?

באלם מפואר סביב שולחנות ערוכים ישבו המוזמנים וסעדו את ליבם, המלצרים התרוצצו והגישו מגשים עמוסים לכל שולחן, והנה בשולחן אחד, התפלאו היושבים לראות שאצלם מגיש המלצר מאכלים פחותים משאר השולחנות, בהזדמנות הראשונה כשעבר המלצר לידם שאלוהו: מדוע לשאר השולחן הנך מגיש מאכלים משובחים יותר, ואילו אצלנו אתה מסתפק בתפריט בסיסי? וגם להם הנך מגיש בשפע מהכל ולנו רק מעט? המלצר עשה עצמו תמים ושאלם: מה אכפת לכם מה מגישים בשולחנות אחרים? תגידו תודה ותשמחו במה שאתם מקבלים! אבל האנשים אינם מסכימים לקבל את 'תוכחותיו' של המלצר, מה פתאום להסתפק? מגיע לנו מהכל בדיוק כמו כולם!

התורה מספרת לנו: 'ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח... ויקרבו לפני משה ולפני אהרן... ויאמר... למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ד' במוערו בתוך בני ישראל?' ההמשך ידוע: הקב"ה הסכים עמם ונתן לנו מצוה נוספת: פסח שני, ומצוה זו נשארה לדורות, אומר רש"י: 'וראויה היתה פרשה זו להיאמר על ידי משה כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתיאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות על ידי זכאי'.

כיהודים אנחנו לומדים על 'מידת ההסתפקות', וכך אומר התנא באבות: 'כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל', אבל הבעיה מתחילה כשלוקחים את מידת ההסתפקות למקום ה-לא נכון, תשאלו בן אדם על מצב הרוחניות שלו, בד"כ הוא די מרצה, אולי הוא יגיד שיש במה להשתפר, אבל באופן כללי המצב בסדר... אבל כששואלים על גשמיות, מה מצב הפרנסה, ואין הידיעה וכדומה, שם התשובות שונות לגמרי, אף פעם לא מרוצים ותמיד רוצים יותר, למה שלא נהפוך את הדברים? בגשמיות נהיה מהמסתפקים במועט, וברוחניות נבקש יותר! אז גם אם אנחנו עדיין לא במדרגה זו, לפחות שנצטער קצת על החוסר ברוחניות, ונרים את קולנו השמימה בבקשה לרוחניות: 'למה נגרע?'

(ע"פ: 'טיב התורה' - בהעלותך)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א במספר מיוחד וישיב באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

נכתב ע"י הר"ר מאיר רביעביץ שליט"א

א. ברכת התורה צריך לזוהר בה מאוד שלא ללמוד עד שיברך, ויברכנה בשמחה גדולה ליתן הודאה על שבחר בנו ונתן לנו כלי חמדתו, ומי שאינו נוהר בברכת התורה עונשו גדול מאוד, ואמרו חז"ל שאינו זוכה ח"ו להיות לו בן ת"ח עברו זה (סי' מ"ו ס"א ומ"ב סק"ב).

ב. וצריך לזוהר בה מאוד, שלא הרבה הארץ אלא מפני שלא ברכו בתורה תחילה, לפי שלא היתה חשובה בעיניהם כל כך לברך עליה, לכן היו מזלזלים בברכתה, ולכן לא הגינה עליהם תורתם אף על פי שעסקו בה הרבה, ולכן יראה כל אדם שתהיה כלי חמדתו של הקדוש ברוך הוא שהיה משתעשע בה בכל יום חשובה בעיניו לברך עליה בשמחה יותר מעל כל הנאות שבעולם, שזה מורה שעוסק בה לשמה, ויזכה לשלשלת הנמשך לעוסק בה לשמה, שהוא, לא ימושו מפיו ומפי זרעך וגו', שתעשה שאלתו ובקשתו שמבקש בברכתה ונהיה אנחנו וצאצאינו (שו"ע הרב ס"א).

ג. ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום (טור).

ד. ומעיקר הוזהירות הוא, שצריך להבין פירוש המילות, ולאמרה בנחת מילה מילה שלא יחסר שום תיבה או אות, וגם צריך לאמרה בחשך נמוך, וישם אל ליבו אשר הוא מברך על התורה אשר הוא חיינו ואורך ימינו בעוה"ז ובעוה"ב (כה"ח סק"א).

ה. ברכת התורה היא סגולה נפלאה שלא ישכח מה

שילמוד (צ"ח מסכת ברכות דף סד).

ו. וצריך לברך בין למקרא בין למדרש בין למשנה בין לגמרא (סי' ב), וכן לדבר הזוהר והקבלה (כה"ח סק"ג).

ז. ובכלל זה ספרי דרש, וה"ה ספרי מוסר אם יש בהם פסוקים ודרשות חז"ל (מק"ח להר"י ס"ב), וכן לימוד הא' ב' עם בנו גם כן בכלל מצות ת"ת, כשמכוון לכך, אבל בשעת הדחק כשנשאל ממנו על איזה אות כיצד לקרואה, אינו צריך למנוע מפני ברכת התורה, שיש לו על מה לסמוך שאין מתכוונים למצות ת"ת (תשו"ה נד ס"ז).

ח. ואין לומר פסוקים אפילו דרך תחנונים קודם ברכת התורה, ויש לנהוג גם כן בימי הסליחות לומר ברכת התורה קודם הסליחות ולדלגה אחר כך כשאומר ברכת השחר (מ"ב ס"י מ"ו סק"ז).

ט. הרבה ראשונים סוברים שברכת התורה הוא מדאורייתא, ולכן אם נסתפק לו אם בירך ברכת התורה חזרו ומברך, ומכל מקום לא יירך מספק אלא ברכת אשר בחר בנו, מיהו לכתחילה צריך לזוהר שיבקש מאחר שיוציאונו בברכות התורה, או שיכוין לכתחילה בברכת אהבה רבה לפוטרו, וילמוד תיכף אחר התפילה, ואפשר שאף אם נזכר לאחר התפילה כשכבר בירך אהבה רבה, שיש להקל בזה אפילו לא למד תיכף אחר התפילה (מ"ב סק"א), אם היה יום של קריאת התורה יראה לעלות לתורה ויוציא ממ"ב (ערוה"ש ס"ו).

י. המסופק אם חייב בברכה, מותר לו ללמוד בלא ברכה (ה"ל"ש פ"ו ס"ו).

יא. נשים מברכות ברכת התורה (סי' ה), ואם מסופקת אם בירכה או לא, אין לברך, (שע"ת סק"א) ואין יכולות להוציא את האישה לפי שיש דעות בזה, וקטן שהגיע לחינוך אינו יכול להוציא את הגדול בברכת התורה (ביה"ל ד"ה נשים).

יב. תמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפייהם

להתפלל על בניהם שהיה לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות, ויכוין מאוד בברכת אהבה רבה, ובברכת התורה בשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו, וכן כשיאמר בתפילת ואל לציון, למען לא ניגע לריק ולא נלד לבחלה (מ"ב סק"ה).

יג. הכותב בדברי תורה, אף שאינו קורא, צריך לברך, והאחרונים הסכימו שראוי לו להוציא מפיו קצת תיבות, להנצל מחשש ברכה לבטלה, אם אינו אומר פסוקים דברכת כהנים וברייתא דאלו דברים כמו שנהגין, וכל זה בכותב ספרים לעצמו דרך לימודו ומבין מה שכותב, אבל סופר המעתיק שאינו מבקש להבין, אין צריך לברך, דאין זה לימוד, וכל שכן ככותב איזה פסוק באגרת הרשות לדבר צחות, ואם הוא כותב ומעתיק וכוננו להרויח ממון, אפשר דאפילו בקורא התיבות גם כן אין צריך לברך דאין זה בכלל לימוד, ולמעשה יש להחמיר אם השכים בבוקר לכתוב סת"ם לברך ברכת התורה ולומר אחר כך הפסוקים שנהגים, ואחר כך יכתוב (ס"ג ומ"ב סק"ד ובה"ל ד"ה א"ע).

יד. המהרהר בדברי תורה, אין צריך לברך, ולכן הלומדים בעיון מתוך הספר, יזהרו להוציא קצת דברי תורה אחר הברכה, אם אינו אומר הפסוקים כמו שנהגין, וכן יכול לפסוק דין קודם ברכת התורה בלא תניית טעם, ודוקא לפסוק דין בין בעלי דינים או שאלת איסור והיתר, דאינו דרך לימוד, אבל ללמוד דין בספר בלא טעם דינו ככותב, והגר"א חולק על זה וסובר דאפילו בהרהור אסור קודם ברכת התורה, וכל שכן לפסוק דין, ומיהו לעשות פעולת מצוה קודם ברכת התורה מותר לכלי עלמא, אפילו דבשעת מעשה ודאי מהרהר בדין זה, כיון שאינו מתכוין ללמוד, אין צריך ברכה (ס"ג ומ"ב סק"ה ר"ו).

טו. אמנם השומע דברי תורה צריך לברך, כיון דשומע כעונה עדיף מהרהור (שע"ת סק"ג).

עבודת השי"ת בהתחדשות תמידית בכל יום ויום

טיב הבנין

ביאור כוונת רש"י 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'

בריש פרשתן כתיב (מבשר ח, א-ג), 'וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר ציוה ה' את משה' - 'להגיד שבחו ופירש"י, 'ויעש כן אהרן' - 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'. וידוע קשויית העולם, מהו החידוש בזה על אהרן קדוש ה', שלא שינה ממה שצוהו עליו הבורא יתברך שמו, וכי יעלה על הדעת שאהרן הכהן הגדול שינה חלילה, ומה זה השבח שלא שינה שום דבר מצדיו הקב"ה. וכבר נאמרו על זה הרבה תירוצים.

הרמב"ן כתב לבאר, שהרבותא בזה היא, שאף על פי שמצות הדלקת הנרות בשירה גם בבניו הכהנים, כמו שאמר (שמות כ) (כא) 'ויערו אותן אהרן ובניו', בכל זאת לרוב צדקתו, היה אהרן הכהן מדקדק כל ימיו להדליק את המנורה הוא בעצמו דייקא, והיה מזדרז תמיד במצוה הגדולה הזאת, הרומזת לדבר עליון וסוד נשגב.

'שלא שינה' - לא נעשה העבודה שלו 'ישן' מתוך ההרגל

ובשם הרה"ק מקאצק זיע"א מובא פתש (אמת ואמונה צו), שכונות יע"א במה שכתב 'שלא שינה' היינו, שאהרן הכהן קיים מצוה זו פעמים באהבה בכל יום ויום בבוקר ובערב, באותה התלהבות ותשוקה כפי שעשה זאת כאשר הדליק את המנורה בפעם הראשונה בימי חייו.

וזה הכוונה 'שלא שינה', מלשון 'ישן' נשון, היינו שלא נעשה העבודה שלו כדבר ישן מתוך רוב ההרגל, רק 'ויעש כן אהרן' - בכל פעם הדליק באותה התלהבות כמו שהיתה לו בפעם הראשונה שהדליק, כי כל יום היה לו התחדשות גדולה בעבודת ה' כאילו היום נשטוה על כך, 'בכל יום היו חדשים בעיניך כאילו היום ניתנה'.

'שינה' גימטריא שס"ה, לרמוז שהדליק באותה התלהבות שס"ה ימים בשנה

רמז נפלא מובא בזה בשם מרן הגר"א זיע"א, דהנה 'שינה' עולה בגימטריא 'שס"ה', כמנין שס"ה ימות השנה. וזהו 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', פירוש, בכל יום מן השס"ה ימים בשנה, לא שינה כלל עבודתו, רק תמיד מדי יום ביומו עשהו באותו חשק והתלהבות כאילו זהו הפעם הראשונה שהוא מקיים עתה מצוה זו, ללא שום התיישנות.

'אל תשליכני לעת זקנה' - אף אם ח"ו אנו מצינו התרשלנו בעבודה

ובענין זה שמעתי פעם דבר נפלא ממרן הגאון רבי משה סאלנט זצ"ל, בביאור הכתוב (תהלים ע"ט) "אל תשליכני לעת זקנה ככלות כוחי על תעובי", דלכאורה תמוה הוא, מדוע יעלה על הדעת שהשי"ת ישליכנו בימי הזקנה, ומהו המשמעות של בקשה זו.

והראה לי בסידורו של זקנו הגאון המגיד הגה"ק רבי נטע מחעלם זצ"ל, שצייין בסמוך לבקשה זו תיבות אלו: "אל תשליכני לעת זקנה - כדרך שאנו משליכין אותך" ורצונו לומר, דהנה דרך העולם שברבות הימים והשנים, נתמעט התלהבותם למצוות, מרוב הרגילות להם במשך שנים רבות וארוכות. ובפרט בהתקרבת לימי הזקנה בכללות כוחם, לפעמים אף מתרשלים ח"ו מלקיים עצם המצוות כתיקונם, כי אול כוחם. ועל כך אנו מתחננים להקב"ה, 'אל תשליכנו לעת זקנה', גם אם בימי הזקנה אנו משליכין אותך כביכול ומתרשלים חלילה בעבודתך, בכל זאת אל תננה איתנו כמידתני, רק בכל זאת 'אל תשליכני לעת זקנה'.

אנו מתחננים שהתלהבות המצוות לא יתנישן אצלנו

ובענין זה יודעה אימרת מרן הבעל שם טוב זיע"א (מובא באור המאיר יתרו, תולדות יצחק ואתחנן ועד)

בביאור פסוק זה 'אל תשליכני לעת זקנה'. דהנה לכאורה קשה, וכי בבחירתו אינו צריך סיוע מהקב"ה, ולמה מבקשים רק על ימי הזקנה שלא יעזבו השי"ת. רק הכוונה היא, דהנה בתחילה מתלהב האדם מאד לתורה ולתפילה ולמצוות, אמנם בסוף אין נשאר אצלו זה ההתלהבות והחשק, כי הוא כבר מתרגל לזה מאד, ודומה לו כאילו כבר 'הזקיף' זה המצוה, (על דרך שאמרו (בטור אורח חיים סי' ס"א) 'כפרוטנטא ישה'ן). ועל זאת אנו מבקשים, שלא ניפול ח"ו לעת זקנה, היינו שלא יתישנו אצלנו התורה והמצוות, בבחינת 'זקנה', אלא נעשה אותם בכל יום ויום בחשק נפלא כדבר חדש, כאמרו ז"ל, 'בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים כאילו היום ניתנה'.

'שלא שינה' - לא ניכר התלהבות בחוץ

ובשם הרה"ק רבי יצחק מווארקא זיע"א מתאמרא, (מבוא בספיק'ן ישמח ישראל בפרשתן אות א) שהחידוש אצל אהרן הכהן 'שלא שינה' הוא, שלא היה ניכר בו שום שינוי אף עבודתו הנשגבה וכוננת כל היחודים והכוונות הנוראות מענין הדלקת המנורה, בכל זאת לא היו ניכרים בו שום תנועה ושנוי בחוץ, אלא הכל היה נטמן בפנימיות הלב, (ואמר הרה"ק שהיא מדרגה נפלאה בדרך העבודה).

והוסיף עוד בצחות לשונו הקדוש: "אילו היה מצוה הקדוש ברוך הוא מצוה זו להרב הצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מביארדיטשוב זיע"א, היה משבר המנורה ושופר השמן זית, לגודל ההתלהבות מהמצוה רבה הלזו, אבל אהרן לא שינה, שלא ניכר בו שום שינוי". עכ"ל. יעזור השי"ת, שנוכח לעשות כל מעשי התורה והמצוות בהתחדשות והתלהבות, ולא יהיו מעשינו חלילה בבחינת 'מצות אנשים מלומדה', אלא מלא חיות והתעוררות קדושה, בבחינת 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים', אמן.

מנהג ידוע בשבתא קדישא הדין, הובא בספרים הקדושים, שהיה נהוג בחצר קדשו של מרן הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זצוק"ל. כשהיה חוזר מן המקווה בערב שבת פרשת בהעלותך, היו החסידים הדבוקים בו מלווים אותו בשירות ובתשבחות בתופים ובמחולות. - כי היה מפליא מאוד בגודל קדושת השפעת זו השבת שקוראים בה פסוק זה: "פי ה' דבר טוב על ישראל". דקיימא לן שהקריאה בתורה בפרשת השבוע בכוחה להחזיר ולעורר את כל אותה ברכה בהתחדשות, ובכאן צינח הכתוב בפנינו בטובת השי"ת לכל ישראל תמיד.

ה' דבר טוב על ישראל!

"נסעים אִנחנו אל המָקום אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתוּ אֶתְּנוּ לָכֶם, לְכֶה אֲתָנוּ וְהִטְבַּנוּ לָךְ, כִּי ה' דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל" (במדבר י, טז)

והקול קורא לכל איש ישראל להתלוות ולהתקרב אל המקום ב"ה: נסעים אִנחנו אל המָקום אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתוּ אֶתְּנוּ לָכֶם! - לְכֶה אֲתָנוּ וְהִטְבַּנוּ לָךְ! - ובוה מובטחים אנו מפי עליון: פי ה' דבר טוב על ישראל! - לראות בטובתם, ולהסתכל תמיד במעלתם של ישראל! כיוצא בדבר למדנו בריש פרשתנו (במדבר ח, ו): "בְּהִעָלְתְּךָ אֶת הַיְהוָה, ופירש רש"י ז"ל [בפירוש בתרא] פשר לשון 'בהעלותך' - 'מכאן שמעלה היתה לפני המנורה, שעליה הכהן עומד ומטיב' ע"כ. וכבר תמדה המפרשים למה נצרכה מעלה זו, הלא כל גובהה של מנורה אינו אלא י"ח טפחים, ואין האדם נצרך למעלה זו כדי להגיע אל גובה הנרות.

אולם תירצו, שעיקר עבודת מצות המנורה היא 'בהעלותך', להעלות ולרום את נשמות ישראל קודש. - בכוח שהיה אהרן כהנא קדישא מאיר ומדליק ומטיב את נרות המנורה הטהורה, בוצינא קדישא, הרומזים אל 'נר ה' נשמת אדם' (משלי כ, כז).

לפיכך נצרך הכהן בעבודת מצוותו אל מעלה זו של 'לפני' המנורה והכנתה, להתקיים בו תחילה 'בהעלותך' את עצמן, שמתחילה צריך הכהן להעלות את עצמו ולהתרומם. - כדי שבכך יוכל לראות את המעלות שבישראל, לרומם את נפשם, להביאם ולהגביהם אל אותם המעלות הטובות שהוא רואה בהם ומעריך אותם בלבבו ומחשיבם מאוד. על פי מה שנתגלה לו בהתעלותו על המעלה המיוחדת שלפני המנורה: פי ה' דבר טוב על ישראל!

'לקראת שבת לנו ונלכה' - פי היא מקור הברכה. כל שיתא יומין מניה מתברכין, להשפיע מהאי שבתא קדישא את ראיית הטוב ואת הסכלות הטוב, פי ה' דבר טוב על ישראל! להעלות אותנו שלא להסתכל ולחשוב בכל מיני חסרונות ומגרעות ומומים שבישראל, 'בהעלותך' - לראות את טוב בישוראל.

מתוך שורש ברכת זו השבת, פי ה' דבר טוב על ישראל! זכו ישראל בדורם של מרדכי ואסתר להינצל בשבוע זה, ביום כ"ג סיון מן הגיורא הקשה, ונעשה ליום שמחה גדולה מאוד בישוראל. כד"א (אסתר ח, ט-י): "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי הָיָה הַיּוֹם הַזֶּה שִׁינּוּן בְּשׁוֹשָׁנָה וְעֶשְׂרִים בּו... נִתְּן הַמֶּלֶךְ לַיהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עִיר וְעִיר לְהַקְהֵל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם... וּמְרַדְכֵי יָצָא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹשׁ מַלְכוּת... וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צָהֳלָה וְשִׁמְחָה! לַיהוּדִים הַיּוֹם אֲוָרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשְׁן וְיָקָר! וְגו'. וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִגִּיעַ שִׁמְחָה וְשִׁשְׁן לַיהוּדִים מִשְׁתָּה יוֹם טוֹב וְגו'."

נתדבקה נא גם אנו במידותיו יתברך שבבתא קדישא הדין, ולקיים 'דְּיָבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל! - להסתכל בעין טובה איש אל רעהו, להעלותו ולרוממו לעודדו ולחזקו. כמ"ש בתפילת הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע: "תן בלבנו שְׁנָרָאָה כַּל אֶחָד מֵעַלְת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֲסוֹנָם כו'. וְתַחֲזַק הַתְּקַשְׁרוּתָנוּ בְּאַהֲבָה אֵלָיו, כְּאֲשֶׁר גָּלוּ וְיָדוּעַ לְפָנָיו, שִׁיְהִי הַכֵּל נִחַת רוּחַ אֵלָיו" - אמן. פי ה' דבר טוב על ישראל!

הרה"ק הרבי רבי זושא מאניפולי זצוק"ל נודע ביראתו הטהורה, מיום עמדו על דעתו בנעוריו היה מתהלך ביראת שמים נוראה, יראת הרוממות מהדר זיו כבודו יתברך שמו, הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ולית אתר פניו מיניה.

תדיר היה עולה ומתעלה במדרגות היראה, כענין טיב המעשה הידוע שביקש פעם בתפילתו לפני השם יתברך, ושפך את ליבו בהשתוקקותו שתהיה לו יראת שמים כמו של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע.

תפילתו התקבלה לפני כיסא הכבוד, כמה דאת אמרת (תהילים קמה, יט) 'רְצוֹן יִרְאֵיו יַעֲשֶׂה, [בפרש כשמבקשים על היראה עצמה], וְאֶת שְׁעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם'. ואכן נשפכה עליו בבת אחת ובפתע פתאום מידה גדושה של 'יראת שמים' באותה דרגה עילאה דעילאה כבקשתו.

הנהגה באותו רגע נתקף הרבי ר' זושא בפחד אלוקי נורא ואיום, שיניו נקשו בעוז אלו באלו בפחד עצום, וכל איבריו מרתתין וארכובותיו דא לאד נקשו. עד שמרוב יראה ופחד נפל תחתיו לארץ, ומיהר להתחבא ולדחוק את עצמו אל קרן זוית, מרוב בושה נוראה ופחד השכינה הקדושה שירדה לשכון בו. מעין אותה יראה האמורה

בסיני (שמות כ, יז): 'לְבַעֲבוֹר נְסוּת אֶתְכֶם בְּאֵי הָאֲלֵקִים, וּבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יִרְאַתוֹ עַל פְּנֵיהֶם לְבִלְתִּי תַחֲטְאוּ'. כל גופו רעד כעלה נידף, וכולו מוטל בזעזוע נורא, מבלתי יכולת לזוז ולבצע שום תנועה.

כדקיימא לן הלבנתא בריש שולחן ערוך אורח חיים (סי' א ס"א), וזה"ל: "כשישים האדם אל ליבו, שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא, אשר מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), עומד עליו ורואה במעשיו. כמו שנאמר (ירמיה כג, כד) 'אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים, וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נָאָם ה'! [הלאו אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֵא נָאָם ה']'. - מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך, ובושתו ממנו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פרק נב) ע"כ.

כשראה שאיננו מסוגל בשום אופן לשאת את אותה אימתה ופחד, החל לבכות ולהתחנן לפני ה', להחזיר לו את 'היראת שמים של זושא'!... ולא ביקש עוד יותר מכפי מידתו הקדושה והטהורה. כדילפינן במדרש 'שמו"ר ה, ט) על מעמד מתן תורה: "קול ה' בְּפֶהְךָ (תהלים כט, ד) - 'בכוחו' לא נאמר, אלא 'בכח', לפי כוחו של כל אחד".

בתחילת התקוותו והתחברותו עם החבראי קדישא ארזי הלבנון, תלמידי מורו ורבו המובהק רבינו המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל, היה מתהלך בחריפות אש יראתו הטהורה שבערה בהתלהבות בקרבו. כשהתבקש לקבוע עימו 'חברותא' על ידי אחד מן החברים האהובים, מגדולי תלמידי המגיד, ה"ה הגה"ק הרבי ר' שמעלקא זצוק"ל רב אב"ד וראש הישיבה דק"ק ניקלשבורג והמדינה, נענה לו בחיבה הרבי ר' זושא, והתיישבו יחדיו באהבים ללמוד בסדר הש"ס, מתחילת מסכתא ברכות.

והנה תיכף כשפתחו בלימוד מתניתין דריש מכילתין (ברכות ב): "מְאִימְתֵי קוֹרִין אֵת שְׁמַע בְּעֶרְבִית וכו'". והרבי ר' שמעלקא החל כדרכו בקודש לפלפל בגאונותו, ולצלול בעמקי מים אדירים. החל פתאום רבי זושא לצעוק בהתלהבות: "מְאִימְתֵי קוֹרִין אֵת שְׁמַע' - מלשון אימה ויראה, מתוך אימה ופחד, קורין 'שמע ישראל' ומקבלים עול מלכות שמים!

[כדגרסינן בפרק שםתו (ברכות כב). בסוגיא דבעל קרי מהרהר בליבו: "כיום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב" (דברים ד, י), מה להלן באימה וביראה וברתת בזויע, אף כאן באימה וביראה וברתת בזויע, ע"כ].

באותה תקופה כשהתהלך לתומו צדיק, הסתובב לו הרבי ר' זושא בחצר הקודש שכולו אחוז שרעפים בדבקות עליון. והנה יום אחד הבחין באיש אחד שהגיע מעזריטשה, לבקש את ברכתו של המגיד הק' בענין הנצרך לו, תיכף כשראהו ר' זושא והסתכל בפרצוף צלם דמות תבניתו, ראה כי 'בעל חוטא' גדול הוא רחמנא לישכון. הוא לא היה מסוגל להבין ולסבול איש חוטא שכזה, והחל תיכף לצעוק עליו באש קודש בקולי קולות, בקיום מצות התוכחה שנצטוינו בדת תורתנו (ויקרא יט, יז) 'הִזְכֵּךְ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ'. - כיצד מעו 'בעל עבירה' לגשת אל הקודש? זעק ר' זושא מקרב ליבו, אינך מתבנייש בחטאיך? באיזה פנים תראה את עצמך לפני הצדיק? הרי שם בקודש פנימה הכל גלוי וידוע, כל מה שחטאת ועוית ופשעת רח"ל, כיצד יכול אתה לעבור את המפתן של הבית הקדוש הזה?!

כך הרעים עליו בקול גדול, והאיש נבהל והתמוגג מרוב פחד ובושה, כשאינו מוצא את מקומו, מרוב מבוכה ובושה נוראה שתקפה אותו. והנה לפתע נפתחה דלת הקודש, הצעקות הנוראות הללו שבקעו מלב קרוע ומורתח כנראה נשמעו שם בקודש פנימה. ובפתח נאיתה דמות קדשו של הרבי המגיד בעצמו בכל הודו והדרו, וכראותו את אשר לפניו, פנה אל תלמידו אהובו רבי זושא, אשר בבת אחת נשתתקו כל זעקותיו מאימת רבו. הוא חייך אליו באהבה גדולה [כידוע אהבה העצומה שהיתה ביניהם, שאף זכה להיטמן אצל רבו בצמידות, שמונות כבודם יחדיו באוהל הק' שבאניפולי יצ"ו].

וכה אמר אליו המגיד באותו מעמד: זושא לעבין! איך וויל דיר בענטשעין א'גוטע ברכה: פון היינט און ווייטער, זאלסטו נישט זעקן קיין שלעכט'ס אויף יודען! [זושא יקירי! ברצוני להעניק לך ברכה טובה: מהיום ואילך שלא תראה שום דבר רע על איש ישראל!].

ואכן מכווחה של אותה ברכה, ומכוחו של אותו צדיק, נתהפך לבבו של הרבי ר' זושא במהפכה גדולה, ומאז כל ימי חייו לא היה מסוגל לראות דבר רע על שום איש ישראל! - וכשהיה בעל עבירה או איש חוטא מגיע אליו, היה תיכף מרגיש בליבו ונפשו שהוא בעצמו פגום באותה עבירה... [כנודע שכל דבר שאדם רואה יש בו שמץ שייכות ונגיעה בו], ובמקום שיראה את הרעה באותו איש חוטא, היה רואה אותה על גופו ועל עצמו, ותולה הכל באשמתו [מחמת שלא מנעו מן העבירה בתפילתו, ולא החזירו בתשובה, וכיוצא]. כאשר ידוע ומפורסם דרכו בקודש בכל | המשך בעמוד הבא <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטיב שנישחרו ומערכת ע"י הקוראים

נעשה ונשמע

יהודי בן עלייה מבוגר סיפר למורינו הרב גמליאל את הסיפור כדלקמן: "קמתי בוקר אחד ומכשיר השמיעה נפל על הרצפה רציתי להרים אותו, ובטעות דרכתי עליו והמכשיר נשבר. מיד התיישבתי לעשות חשבון נפש מדוע נשבר המכשיר שמיעה? ואז נזכרתי שבלילה לקחתי את הכדורים הקבועים שלי, וכנראה התבלבלתי במינון ונרדמתי מיד לפני שהספקתי לקרוא קריאת שמע של המיטה. ומידה כנגד מידה הקב"ה רמו לי על 'שמע' דרך מכשיר השמע.

עשיתי על כך תשובה, ולא ידעתי כיצד אסתדר בלי המכשיר, נזכרתי שלפני יומיים ראיתי את המכשירים הישנים, וניגשתי לקחת אותם בינתיים עד לתיקון המכשיר החדש, אלא שהבטריות היו גמורות.

מה עושים? נשאתי עיניי למרומים. איך שהרמתי עיניי ראיתי בחריץ הארון סוללות, בדקתי והן היו של המכשיר הזה. כבר עבר פסח ונקיונות, והקב"ה שמר לי את הסוללות בחריץ הזה לעת הזאת.

אבל החלק המשמח מהקב"ה הוא שהתרגשתי מהקב"ה עד כמה חשובה בעיניו של ה' הקריאת שמע שלי עד שהוא יתברך כל כך טורח לשבור לי את המכשיר שמיעה כדי שלא אפספס יותר קריאת שמע!!!

סיים הרב גמליאל את הסיפור ואמר: "אני מתחבר לסיפור, כי גם לי יש מכשירי שמיעה, ואני מבין היטב את המצוקה כאשר נשבר או נעלם מכשיר שמיעה. אבל עיקר המסר מהסיפור הוא ללמוד איך יהודי עובד ה' צריך להסתכל על מה שקורה לו. במקום להיכנס למשבר, להיכנס לשמחה עצומה שה' אוהב אותי וכל עבודת ה' שנראית כקטנה בעיניי היא גדולה בעיני ה' יתברך ואדרבה, אם ה' מעורר אותי מיד, סימן שהוא אוהב אותי. כמו שכתוב: "שיויית ה' לנגדי תמיד" מתי שיויית ה' כלומר מתי אני רואה את ה', כאשר לנגדי תמיד, שה' תמיד מראה לי היכן טעיתי..."

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס פקס: 0526517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

המשך בעמוד הבא <

כהאי גורא, שהיה מדבר אל עצמו, ומוכיח את עצמו: זושא! זושא! איך מלאך ליבר לעבור רצון קונן, כזאת וכזאת עשית!... והיה בוכה ומבכה בלב נשבר, בתלותו לא כל האשמה בו בעצמו. ואילו על החוטא העומד לפניו את ראה שום רעה ושום אשמה, כי היה מלא לימוד וזכות בעדו, שאינו אשם באונסו הגדול, רק זושא אשם שיש איש חוטא כזה... וברוב בכיותיו נמס כל לב והיה למים, כשהיה האיש החוטא מבין היטב הדק, הדק היטב, על מה ולמה ר' זושא מתמוגג שם בתשובה נוראה... ותיכף התמלא לבבו ברגשי חרטה ותשובה שלמה לפני הרוצה בתשובה ב"ה. וכן בכל צרה שהיתה מגעת לפתחו, היה מזדעק על עצמו: זושא! דו וויסט דאך, אז דו האסט גרי זונדיקט, וועגן דיר קומט דאך, אז דו הצרה הזאת! - וכך היה בוכה ומבכה בתשובת עונותיו כחוט של חוט השערה דצדיקים קדושי עליון, עד שנמתקו כל הדינים, והצרה נהפכה לרווחה.

כך היה אותו צדיק מחזיר בימי חייו אלפים מישראל בתשובה שלמה לפני אביהם שבשמים, כשמצד עצמו אינו רואה בהם שום רע וחיסרון כלל, כפי שברכו ופקד עליו רבו המגיד ז"ע. את הכל לקח על עצמו בלבד, ונשא על כתפי קדשו את משא העם בחרדת קודש, ובהשפעת הטובה והברכה תמיד. כי ה' דבר טוב על ישראל!

מעין מעשה זה, שמעתי מכ"ק אאמו"ר הגה"צ בעל 'מעריני שלחן זצוק"ל, טיב מעשה נורא הוד, שסיפר מרן הגה"ק רבי חיים עוזר זצוק"ל גאב"ד ווילנא רבתי ובעל שו"ת 'אחיעזר', עובדא אחת שסיפר לו מרן החפץ החיים זצוק"ל. וציון הגאון רבי חיים עוזר שהבין על פי אופן וצורת דיבורי קדשו של ה'חפץ חיים', שהוא בעצמו בעל המעשה, ובדידיה גופא הוי עובדא.

וכה דבר טיב זה המעשה: היה פעם אברך אחד, שלאחר נישואיו היה 'פרומער' גדול ומחמיר בכל דבר, מרוב חומרותיו ויראתו לא מצא חן בעיני התנהגותם של חמיו ושל חמותו, גם אנשי אותה קהילה עם הרב שלהם נדמו בעיניו כמקילים בכמה גופי הלכות.

לפיכך החליט לעזוב את אותה העיר, והלך אל ארץ לגור לו בעיר אחרת. אך גם שם חזר אותו מראה על עצמו, כאשר חיפש ומצא הרבה גירעונות וחסרונות שנהגים אנשי העיר בהלכה ובדקדוק והלכה. כך הלך האברך הצעיר והנמרץ בלהב אש קודש, והתנדוד בעוז ותעצומות בכמה מקומות, כשנפשו בווערת להשם ולתורתו. וקיים בנפשו את מאמר המשורר (שיר השירים ג, ב) 'אָקוּמָה נָא וְאֶסְבְּבָה בְּעִיר בְּשׂוּקִים וּבְרֵחוֹת, אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהָהּ נְפֹשִׁי, בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְאֵתִי!'

לבסוף לאחר חיפושים רבים הגיע אל עיר ואם בישראל 'וילנא' הגדולה, שהיתה באותם ימים מרכז ענק של עולם התורה והישיבות כידוע, ולתלמידי חכמים רבים וטובים יראים ושלמים נאונים וצדיקים דרו, והחליט בדתו שכאן בוילנא מקום מרכז היהדות שבוודאי ימצא את מבוקשו! - אך לדאבון לב, לא כן היה, גם שם החלו להתגלות לפניו פה ושם כל מיני מגרעות וחסרונות, בדברים שאינם כהלכה, ואינם מדויקים בדקדוק על פי דת של תורה.

התהלך לו אותו אברך בחוצותיה של ווילנא בצער וכאב, כשהוא נבוך בדעתו ואינו מוצא מנוחה לנפשו, אם גם 'ווילנא' [הנקראת: 'ירושלים דליטא'] נראית כר, היכן ניתן למצוא מקום טוב יותר? עד שהאירו לו הארה גדולה מן השמים, ולאחר

התבוננות מעמיקה באור השכל שנפתח לפניו כאלום, תפס בדעתו שבעצם החיסרון הגדול אינו אלא בתוככי ליבו שלו בעצמו... הוא החל לעבוד על עצמו, בהפיכת הכל לטובה, לראות ולהסתכל בכל דבר את המעלה היפה שיש בו. - והנה רבת אחת התהפך אצלו הכל לטובה! הוא כבר לא ראה ולא מצא חסרונות ומומים, כי אם בהיפך הוא החל לראות כמה הרבה מעלות טובות למקום עליו...

גם כשחזר לאחר מכן אל אותם עיירות שהיה שם מתחילה, נראה לו לפתע שהתהפכו שם הדברים... גם בנסיעותיו אל בית חמיו וחמותו כבר ראה שכנראה העניינים התהפכו למוטב, והכל החל להיראות לו במעלה גדולה!

למורן, טיים החפץ חיים את טיב ה'מוסר השכל' הנלמד בתוצאת טיב המעשה, שהכל תלוי באופן צורת הסתכלות האדם בכל דבר, ברצותו יראה הטוב וברצותו יראה הרע. כאשר כמעט בכל דבר ישנם שני צדדים למטבע... הצד החיובי המייפה את הדבר בעיני האדם לראות במעלותיו, ומנגד יש גם את הצד השמאלי והשלילי, המוצא ומגלה המידע עם 'זכוכית מגדלת' את המגרעות והחסרונות שבכל דבר. בהסתכלות שכזו המרה השחורה פועלת בתוקף, להחזיר בלב הרגשת עצב ואכזבה בכל קורות העולם. - ועל כן צריך להפוך שורש דרכי ההסתכלות, לראות בטובת השם יתברך בעולמו, ובטובתם של ישראל קדושים. כי ה' דבר טוב על ישראל!

לפני כשלוש עשרה שנים, בחודש שבט שנת תשע"ג לפ"ק, הלכה לעולמה מרת חוה מאנצי קלצקי עליה השלום, אשת חבר של מוהר"ר בן ציון קלצקי זצ"ל. בהיותי שם במצות 'ניחום אבלים' כדרכי, סיפרו לי הבנים מעשה מופלא שהיה בבית הוריהם שברחוב הנעלה יוסף בן מתתיהו, בשכונת 'גאולה' שבתוככי ירושלים ת"ו.

הם היו משפחה מרובת ילדים כן ירבו [למעלה מחמש עשרה ילדים], והצטופפו כולם יחדיו בדירה של שתי חדרים גדולים. יום אחד רצה השכן שהתגורר על ידם לצאת בבניית מרפסת גדולה לדירתו, הבניה כולה היתה 'בלתי חוקית' [על פי ערכאותיהם] כמנהג המקום... והוא החל בונה ללא רישיון כרצונו וכאותו נפשו.

ניגש אליו ר' בן ציון בבקשה: בהיות שאנו גרים בסמיכות ממש, זה אצל זה, ויש לי באותו הכיוון 'חלון' אחד הפונה אל סלון ביתי, חלון שדרכו מגיע כל האור והשמש אל הבית. אבקשך נא, להיזהר בעת בנייתך שלא להחשיך את ביתי, שלא תסתיר לנו את השמש באותו חלון.

רבי בן ציון היה מקפיד שלא להשתמש בחשמל בשבת קודש, כמנהג הרבה יראים ושלמים בירושלם קרתא דשופריא, ובליל שבת היו אוכלים את סעודתם לאור הנרות הקדושות. אבל בסעודת שחרית של שבת, וכן בסעודה שלישית לפני חשכה, היו אוכלים לאור השמש שזרחה והאירה בביתם הקטן דרך אותו חלון. - וכך נמצא שגם לכבודה של שבת מלכתא נצרכו בני משפחת קלצקי הרוממה לאור השמש שתיכנס בגבורתה להאיר דרך אותו חלון.

[כמבואר בסוגיא ערוכה לפנינו, בשלהי פרק חזקת הבתים (בבא בתרא נט.) בדיון 'חלון העשוי לאורה', שאפילו שיעורו כל שהוא הרי הוא בחזקת בעל החלון. שכל שעשוי צורה הרי הוא 'מילתא דקציעותא' לכל הימים, שתמיד צריך האדם לאורה [רשב"ם ד"ה אמר שמואל לאורה], ואי אפשר לבנות כנגדו ולהחשיך את אורו. ונפסק להלכתא בשולחן ערוך חושן משפט (סי' קנד סי"א). עיין שם ובנושאי כלים].

ובכן יצאו שני השכנים יחדיו, ובדקו היטב את מידת אורו של אותו 'חלון' כמה היא נצרכת, וציינו סימן של קו ברור ומדויק, עד היכן יכול האיש לבנות את מרפסתו, באופן שלא תזיק לשכנו, ולא תחשיך את 'חלון האורה'. ברם, כפי שמצוי לדאבוננו במקרים כאלו, לא עמד האיש בדיבורו, ומאחר שכבר היה בתנופת הבנייה המשיך והוציא עוד את המרפסת, ובנה אותה עד סוף החצר, כדי לנצל את ה'מקסימום' של השטח הפנוי... ושכח מבקשת שכנו שלא להסתיר להם את אור החלון.

מתחילה היה הכל מוסתר במסווה של 'פיגומים' צפופים, שלא היה ניתן לראות מה וכמה בדיוק בונים שם, אך לאחר הסרת הפיגומים התגלתה התרמית. ובבית משפחת קלצקי תאניה ואניה, נעשה שם חשכות גדולה, תרתי משמע... בעלת הבית לקחה את מאור אל ליבה, היא כעסה על העוול שנעשה להם, כשנשללו מדידתה כל קרני השמש המועטות שהיתה נהנית מהם מדי יום ביומו, ועתה הכל חשוך!

בצר לה שחה את מר ליבה לפני בעלה: הרי במפורש ביקשנו ודרשנו מהשכנים בטרם החלו את בנייתם שלא יחשיכו לנו את 'חלון האורה', ואף הגענו עמיהם לעמק השווה בציון קו גבול ברור עד היכן הוא המקום הנצרך לאותו חלון, ואין מלאם ליבם לצאת נגדנו כך ביד רמה, בלא שום התחשבות בצרכי השכנים! מתחילה היה מניו וגמור עימה, שאסור לשתוק לו לשכן על מעלליו, ובהיות שכל בנייתו היתה 'בשחור' [שווארצע מעשה...] ללא שום רישיון, בניה בלתי חוקית בעליל, רצתה לגשת אל בית הדין ולתובעו בדיון תורה, על כל התרמית שנעשתה כאן.

אולם בעלה רבי בן ציון, רוח אחרת היתה עימו, הוא דיבר הרבה על ליבה של אשתו והרגיע אותה: הבה ננסה נא לאמוד מה גדול יותר, הריווח שהרוויח השכן ממרפסתו, או הנוק שנגרם לנו?... ננסה נא מעט לחשוב ברוח טובה וחויבות על טובתו של הצידי השני! ננסה להבין את מניעיו של השכן הנכבד, הנה יש להם בלי עין הרע משפחה גדולה, והם צריכים סוכה גדולה יותר בחג הסוכות, מרפסת סטנה מדי אינה עונה על הצרכים שלהם! נראה שהריווח והטובה שלהם ממרפסת זו גדולה יותר מן הנוק שלנו... - אולי כדאי לנו יותר אם כן לוותר להם ולשתוק, ולקחת עימנו בכך 'שטח' גדול יותר אל חלקנו שבעולם הבא!

כך הצליח רבי בן ציון הצדיק בשכנועיו הנאהבים והנעימים להפוך את לבב אשתו לטובה, הם שתקו ולא אמרו כלום, סברו וקיבלו! - ורק שמח ליבם על טובתו הגדולה של השכן, שזכה הוא למרפסת גדולה ולסוכה פתוחה לרווחה.

כשסיפרו זאת הבנים לפני מרן הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל, ראש אב בית דין הגדול של העדה החרדית, הגיב בחיור, שעם גישה שכזו ניתן תוך שבוע אחד לסגור את הבית דין... כי ה' דבר טוב על ישראל!

בספר הקדוש תפארת שלמה זצוק"ל (מועדים פרקי אבות פ"א ד"ה והוה דן) כתב, וזלה"ט: "כמו שידענו זה, מבחינת אדומ"ו הצדיק האלקי ר' פישלי מסטריקעו זי"ע, שמעולם לא היה יכול להאמין ששום אחד מישראל יחטא, ויעבור איזה עבירה. וכל מה שהגידו לו, הכל היה מכוזב, כי לא האמין. כי אמר, שכל איש מישראל לא יחטא."

"וזהו מגודל קדושתו ודביקותו בהשם יתברך, האוהב עמו ישראל. וכבר נאמר (במדבר כג, כא) 'לא הָבִיט אֵינָן בְּעֵינָי, וְלֹא רָאָה עֵמָל בְּיִשְׂרָאֵל'. לכך הנה הצדיקים ההולכים לפני ד', הנה עיני ד' אל צדיקים, גם כן אינם רואים שום חטא על ישראל כל הימים", עד כאן העתקת לשון קדשו הון. כי ה' דבר טוב על ישראל!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מהדגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח